

Vastaus kirjalliseen kysymykseen varhaiskasvatuksen pedagogian kehittämistä ja vaikuttavuuden vahvistamisesta päiväkodeissa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tytti Tuppuraisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 577/2017 vp:

*Miten ja millä aikataululla hallitus aikoo vahvistaa päiväkotien varhaiskasvatuksen pedagogista laatua henkilöstön koulutustasoa nostamalla ja selkiyttää eri koulutustaustois-
ta tulevien ammattilaisten tehtäviä ja vastuualueita päiväkodissa varhaiskasvatuksen
laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Varhaiskasvatuslain (36/1973) tultua voimaan syksyllä 2015 varhaiskasvatus on saanut ensi kertaa laintasoisen määritelmän, jonka mukaan varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikkaa. Pedagogisen painotuksen lisäksi varhaiskasvatuslakiin on kirjattu varhaiskasvatustoiminnan toteuttamista säätelevät entistä vaativammat tavoitteet (2 a §). Koska varhaiskasvatus muodostuu kasvatuksen, opetuksen ja hoidon osa-alueista, varhaiskasvatusta toteuttavassa henkilöstössä tarvitaan monenlaista osaamista.

Varhaiskasvatus on ollut viime vuosina vahvan muutoksen ja kehittämistyön kohteena muutenkin kuin varhaiskasvatuslain johdosta. Hallinnonalamuutoksen tuoma näkökulman vaihdos sosiaalipalvelusta osaksi kasvatus- ja koulutusjärjestelmää on merkittävä. Varhaiskasvatuslaki ja uudet velvoittavat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet yhdessä luovat varhaiskasvatukseen uudenlaisen viitekehyksen ja antavat suuntaviivat varhaiskasvatuksen toteuttamiselle. Ne edellyttävät myös varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin muutosta. Entistä vaativampaa ja tiiviimpää yhteyttä esi- ja perusopetukseen rakentavan varhaiskasvatussuunnitelmatyön toteuttaminen vaatii asiantuntemusta ja osaamista niin johtajilta kuin muultakin kasvatushenkilöstöltä. Ammattitaitoinen, koulutettu henkilöstö on varhaiskasvatuksen laadun tae.

Henkilöstön koulutuksiin, kelpoisuuksiin ja rakenteeseen liittyvät kysymykset ovat puhututtaneet varhaiskasvatusta jo usean vuosikymmenen ajan. Nämä kysymykset ovat vaikuttaneet myös varhaiskasvatuksen valtakunnalliseen ja paikalliseen kehittämiseen. Useat työryhmät ja kansainvälinenkin tutkimus ovat käsitelleet henkilöstökysymyksiä (mm. OECD; Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus ja osaamisen ja kehittämisen tarpeet, STM 2007; Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi 2013, Varhaiskasvatuksen selvityshenkilöiden tiekartta 2017). Jokseenkin yksimielinen lopputulos selvityksistä on ollut, että varhaiskasvatuksen eritasoisten ja erilaisista viitekehyksistä tulevien ammattiryhmien tehtäviä, rooleja ja vastuita tulisi selkiyttää.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 577/2017 vp

Lisäksi varhaiskasvatusta tulisi tarkastella ja kehittää kokonaisuutena. Moniammatillisuuden hyödyt voidaan saavuttaa paremmin, kun varhaiskasvatuksen toimijoiden ammatilliset profiilit selkiytyvät kaikkien työtä ja koulutusta arvostaen. Kansainvälisistä tutkimuksista (esim. Eurooppa-neuvoston päätelmät 2011, EU:n varhaiskasvatuksen eurooppalainen laadun viitekehys 2014, OECD:n varhaiskasvatuksen laatukehys 2012) yhteenvetona voi todeta, että henkilöstön osaamisella on merkittävä yhteys varhaiskasvatuksen laatuun ja lasten oppimiseen varhaiskasvatuksessa.

Voidaan perustellusti todeta, että ammatilliset osaamisvaatimukset ovat muuttuneet varhaiskasvatuksessa merkittävästi. Tämä kehitys haastaa moninaisesti lainsäädännön kehittämistä, varhaiskasvatussuunnitelmatyötä valtakunnallisesti ja paikallisesti sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön perus- ja täydennyskoulutusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on valmistelussa varhaiskasvatuslain uudistaminen, jonka osana käsitellään myös henkilöstöön liittyviä kysymyksiä. Hallituksen esitys varhaiskasvatuslain muuttamisesta on lähdössä lausuntokierrokselle alkuvuodesta 2018. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on mm. Varhaiskasvatuksen tiekartan (2017) ja Varhaiskasvatuksen koulutusten arvioinnin (2013) ehdotusten mukaisesti valmistelemassa varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämis- ja yhteistyöfoorumia.

Hallitus on myös lisännyt määrärahoja lastentarhanopettajien koulutusmäärien merkittävään lisäämiseen yliopistoissa. Tätä työtä on tärkeä jatkaa.

Helsingissä 5.1.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen